

Jiří Kukul

ZAŽÍT DERBY

Jiří Kukal

ZAŽÍT DERBY

OBSAH

PŘEDMLUVA	6
ANGLIE	7
DOCKERS DERBY	7
SEVEROZÁPADNÍ DERBY	9
SEVEROLONDÝNSKÉ DERBY	11
BELGIE	13
ANDERLECHT VS. CLUB BRUGGY	13
BULHARSKO	14
VĚČNÉ DERBY	14
ČESKO	17
DERBY PRAŽSKÝCH „S“	17
SLEZSKÉ DERBY	20
DÁNSKO	23
NEW FIRM	23
FRANCIE	26
RHÔNSKÉ DERBY	26
KORSICKÉ DERBY	28
CHORVATSKO	29
CHORVATSKÉ DERBY	29

ITÁLIE	32
DERBY DELLA CAPITALE	32
DERBY DELLA MADONNINA	35
MAĎARSKO	38
BUDAPEŠŤSKÉ DERBY	38
NĚMECKO	40
REVIER DERBY	40
DER KLASSIKER	42
NIZOZEMSKO	44
DE KLASSIKER	44
POLSKO	46
SVATÁ VÁLKA	46
VELKÉ SLEZSKÉ DERBY	49
PORTUGALSKO	51
BITVA O LISABON	51
RAKOUSKO	53
VÍDEŇSKÉ DERBY	53
RUMUNSKO	55
VĚČNÉ DERBY	55

RUSKO	57
HLAVNÍ MOSKEVSKÉ DERBY	57
ŘECKO	59
MATKA VŠECH BITEV	59
SKOTSKO	63
OLD FIRM	63
SLOVENSKO	66
TRADIČNÉ DERBY	66
SRBSKO	68
VĚČNÉ DERBY	68
ŠPANĚLSKO	70
EL CLÁSICO	70
MADRIDSKÉ DERBY	72
ŠVÉDSKO	74
TVILLINGDERBYT	74
ŠVÝCARSKO	76
CURYŠSKÉ DERBY	76
TURECKO	78
MEZIKONTINENTÁLNÍ DERBY	78
COPYRIGHT	81

PŘEDMLUVA

Jako derby je označováno utkání v kolektivním sportu, ve kterém proti sobě nastupují dva týmy, mezi nimiž vládne tradiční sportovní rivalita, jejíž kořeny mnohdy sahají až hluboko do historie. Vzhledem k tomu, že v Evropě je fotbal sport číslo jedna, jsou tu mezi sporty fotbalová derby nejpoblárnější. Zpravidla jde o soupeřící kluby z jedné čtvrti, města či regionu, ovšem některá derby mají dokonce národní rozměr. V pozadí takové historické rivality bývá mnohdy třídní původ, politika nebo dokonce náboženství. Ve své knize mapují ta největší evropská fotbalová derby s bohatou historickou tradicí.

ANGLIE

DOCKERS DERBY

Anglie je označována jako kolébka nejen fotbalu, ale i fotbalového chuligánství. Fotbal se zde zrodil se vším, co k němu dnes patří. První fotbalové spolky zde vznikaly už v druhé polovině 19. století. Londýnské kluby Millwall a West Ham patří mezi ty nejstarší. Těžko hledat na Ostrovech dva kluby, mezi kterými panuje větší rivalita a nenávist. Oba kluby pocházejí z jihovýchodu Londýna a dělí je řeka Temže. Většina fanoušků obou klubů se rekrutovala z řad pracujících dělníků v místních docích (vodní nádrže na břehu moře). Mezi tvrdými muži jednotlivých pracovišť panovala obrovská rivalita, která se násobila při fotbalových utkáních jejich oblíbených celků. První soutěžní zápas odehrály týmy v roce 1899 v rámci FA Cupu a z vítězství se tehdy radoval Millwall, který má historicky v Dockers derby navrch.

První zprávy o potyčkách, které přerostly v násilí, jsou z počátku 20. let minulého století. Tvrdá opatření anglických vlád postupně vyhnala výtržníky ze stadionů do ulic, navíc se tato mužstva v posledních dvou dekadách potkávají jen v pohárech, jelikož Millwall se pohybuje mezi třetí a čtvrtou ligou, zatímco West Ham hraje Premier League. Přesto, nebo právě proto si chuligáni z obou táborů nenechají ujít šanci se kdykoliv střetnout a vyřídit si vše ručně. Rivalita je však obecně trochu na ústupu. Soupeři se potkávají na hřišti už jen vzácně, výsledkově se žádnému z nich tolik nedaří. Když už se však jednou za dekádu střetnou, bývá to pořádná vojna.

SEVEROZÁPADNÍ DERBY

Severozápadní derby mezi slavnými a úspěšnými anglickými kluby Liverpoolem a Manchesterem United poutá pozornost fotbalových diváků každým rokem. Geograficky dělí stadiony Liverpoolu (Anfield Road) a Manchesteru United (Old Trafford) jen necelých 50 kilometrů. Rivalita mezi oběma kluby se vyhrotila hlavně v 70. letech minulého století, kdy zažívala Anglie ekonomický úpadek, který postihl hlavně chudší sever země. Díky lodnímu kanálu přebral tehdy Manchester liverpoolským přístavům všechen obchod, což vedlo k jejich uzavření.

Násilí v okolí stadionů eskalovalo. Navrch měli chuligáni z Manchesteru United, kteří si říkali „Rudá armáda“. Liverpoolští měli zase navrch fotbalově a při výjezdech v pohárové Evropě drancovali cizí města. Poslední fotbalista přímo mezi oběma kluby přestoupil naposledy v roce 1964. Vzájemné souboje ale vždy byly ozdobou

Premier League. Že derby provázejí emoce vyšponované na maximum, dokazují červené karty pro takové hvězdy, jako jsou Paul Scholes, Steven Gerrard či Javier Mascherano.

SEVEROLONDÝNSKÉ DERBY

Střetnutí o sever Londýna mezi Arsenalem a Tottenhamem je bezpochyby jedno z nejdůležitějších anglických derby. Rivalita mezi těmito severolondýnskými celky má velmi dlouhou tradici, na jejímž počátku hrály zásadní roli především dvě události ze začátku 20. století.

Vše započalo v roce 1913, kdy se Arsenal přemístil z jižního Londýna na sever, jen pár mil od stadiónu Spurs, čímž narušil jejich nadvládu nad tímto územím. Snad ještě více vášní však vzbudilo rozhodnutí FA z roku 1919. Liga se po skončení I. světové války měla rozšířit z 20 na 22 účastníků. Tottenham, jenž se umístil na posledním 20. místě, celkem logicky předpokládal, že díky plánovanému rozšíření 1. divize se vyhne sestupu a ligu doplní první dva celky z druhé ligy. Tyto dva týmy opravdu postoupily, ale Tottenhamu se sestup nakonec nevyhnul. Jeho místo v 1. lize ale neobsadil, jak by se dalo čekat, třetí tým z 2. ligy, ale rozhodnutím FA tým, který se umístil až na 6. místě – což byl právě Arsenal! Fanoušci „Kohoutů“ jsou dodneška přesvědčeni, že za postupem Arsenalu (a zároveň sestupem Tottenhamu) stály neférové prostředky. Zrodila se tak rivalita, která přetrvává dodnes.

V posledních letech je na fotbalovém poli úspěšnější Arsenal, a tak jeho příznivci vytvořili svátek s názvem St. Totteringham's Day, který vychází vždy na den, kdy je matematicky jasné, že Arsenal skončí v Premier League před Tottenhamem. Tento svátek se konal 22 let po sobě. Až v sezoně 2016/17 tento svátek Tottenham zrušil, když dokázal Arsenal v tabulce přeskočit.

Přestože je rivalita mezi těmito kluby velmi silná, velkým pozitivem je, že se příznivci Arsenalu na rozdíl od „fanoušků“ mnoha jiných klubů nesnižují k antisemitským pokřikům směrem k Tottenhamu (Spurs jsou tradičně považováni za klub, jemuž fandí značná část židovské menšiny, a sami příznivci „Kohoutů“ se k tomu hrdě hlásí). Důvodem může být fakt, že severní Londýn je velmi multietnický.

BELGIE

ANDERLECHT VS. CLUB BRUGGY

V zemi, kde se luxusní čokoláda dost možná těší větší oblibě než fotbal, je těžké uvěřit, že i Belgie má svoje tradiční derby plné rivality a nenávisti.

Derby mezi Anderlechtem Brusel a Club Bruggy se zrodilo v úspěšných érách obou klubů v 60. a 70. letech minulého století. Jde o čistě sportovní soupeření, derby nemá třídní, politický nebo jiný původ.

Anderlecht, klub z hlavního města, je ověnčen hned třemi evropskými trofejemi, včetně dvou titulů v Poháru vítězů pohárů v letech 1976 a 1978. Club Bruggy je zase jediný belgický klub, který kdy hrál finále PMEZ, předchůdce dnešní Ligy mistrů. Zkrátka sedmdesátá léta byla zlatá éra belgického fotbalu. Přestože ani jeden klub už dávno prim na evropské scéně nehraje a vzdálenost mezi oběma městy je 100 km, derby si udrželo náboj a vyprodává stadiony dodnes.

BULHARSKO

VĚČNÉ DERBY

Věčné derby je název pro klání mezi dvěma nejpoblárnějšími a nejúspěšnějšími fotbalovými kluby v Bulharsku, přičemž oba sídlí v hlavním městě, v Sofii, což z Levski a CSKA dělá nesmiřitelné, nejen městské, rivaly.

Derby se poprvé hrálo po válce v roce 1948, kdy byla také založena mladší CSKA Sofia, a protože začala být hned úspěšná a starší Levski Sofia (založená už v roce 1914) nechtěla dát titul nejúspěšnějšího bulharského klubu lacino, byla rivalita na světě. V průběhu dalších let si oba kluby vydobily pevnou pozici na domácí i evropské scéně a získaly si velké fanouškovské základny. Konfrontace mezi kluby se ze hřiště přenesly i na jejich příznivce, a často vedly k napjatému setkání nejen na trávníku, ale i k chuligánským střetům mezi fanoušky mimo stadiony.

Nepřátelství mezi znesvářenými kluby vyvrcholilo 19. června 1985 během finále bulharského poháru hraného na Národním stadionu. Po mnoha sporných verdiktech rozhodčího začal fotbalový zápas připomínat spíše boj. Ústřední výbor Komunistické strany Bulharska tak o dva dny později vyhláškou rozpustil oba kluby. Z CSKA se tak po znovuzaložení stal Sredets a z Levski zase Vitosha. Šest hráčů dostalo doživotní zákaz vydělávat si fotbalem a mnoha dalším hráčům a zaměstnancům bylo zakázáno provozovat činnost po dobu tří měsíců až jednoho roku. O rok později však bylo rozhodnutí zrušeno, a hráči pokračovali ve své sportovní kariéře. Oba kluby se pak po pádu komunismu v roce 1989 vrátily ke svým původním názvům.

V průběhu let se všechny zápasy mezi Levski a CSKA konaly na neutrálním místě, ve většině případů na Národním stadionu. Během

počátku 21. století začaly kluby hrát Věčné derby opět na svých stadionech, ale brzy se rozhodly znovu přesunout své vzájemné zápasy zpět na Národní stadion kvůli vyšší kapacitě.

ČESKO

DERBY PRAŽSKÝCH „S“

Psal se 29. března 1896, když na sebe na Císařské louce na Smíchově narazili sparťané a slávisté poprvé. V turnaji, který nesl název: „Národní zápasy mužstev, kopaný míč cvičících“, vyhrála Sparta 1:0 a už se schylovalo k oslavám, avšak předčasně. Dle dobového výkladu pravidel museli branku schválit mimo rozhodčího i oba kapitáni. Ten slávistický tak neučinil, a tak si ani v tu chvíli neuvědomil, co všechno svým rozhodnutím zavinil nebo spíše o co se zasloužil. Právě ten den vznikla největší rivalita mezi kluby na českém sportovním poli.

Slavie cítí křivdu ještě z dob bývalého komunistického režimu. Ten Spartu pasoval na dělnický klub a Slavii – alespoň podle některých dodnes ukřivděných radikálních fanoušků – odsoudil jako klub inteligence. Toto třídní dělení zůstalo mezi fanoušky dodnes. Historické opodstatnění sice nemá, ovšem zrnko pravdy na tom možná bude. Své sympatie k sešivaným vyjádřil ať už první český prezident Václav Havel, či první přímo volená hlava státu Miloš Zeman.